

Sprawozdanie z rekolekcji formacyjno-wakacyjnych dla stałych diakonów i ich rodzin

(Głuchołazy, 3–6 lipca 2014 r.)

W dniach od 3 do 6 lipca 2014 r. w ośrodku formacyjno-wypoczynkowym „Skowronek” w Głuchołazach odbyły się rekolekcje dla stałych diakonów i ich rodzin. To pierwszy tego rodzaju zamysł w historii diakonatu stałego w Polsce: umiejętnie połączona forma wakacyjnego wypoczynku rodziny diakona stałego z formacją permanentną.

Przedsięwzięcie było inicjatywą kapłanów diecezji opolskiej: ks. prof. dr. hab. Helmuta Jana Sobeczki, emerytowanego pracownika naukowego Wydziału Teologicznego UO, oraz ks. bpa dr. hab. Rudolfa Pierskały, biskupa pomocniczego diecezji opolskiej oraz pracownika naukowego Wydziału Teologicznego UO. W rekolekcjach brali udział dwaj diakoni z diecezji opolskiej, dwaj diakoni stali z Torunia oraz czterech dopuszczonych do grona przygotowujących się do przyjęcia święceń diakonatu z diecezji opolskiej, gliwickiej i katowickiej.

Dwaj pierwsi polscy stali diakoni zostali wyświęceni w czerwcu 2008 r.: 6 czerwca dla Torunia (Tomasz Chmielewski), 8 czerwca dla Pelplina (Zbigniew Machnikowski)¹. Do 2014 r. włącznie zostało wyświęconych 11 stałych diakonów (1 z die-

¹ M. MARCZEWSKI, *Der ständige Diakonat in Polen nach 2008*, „Diaconia Christi” 44/1–2 (2009), s. 78–85.

cezji elckiej, 1 z gliwickiej, 1 z diecezji katowickiej, 3 z diecezji opolskiej, 1 z diecezji pelplińskiej, 2 z diecezji toruńskiej i 2 z diecezji warszawskiej). Formowanie i wyświęcenie diakonów stałych dokonuje się na podstawie wypracowanych zasad prawno-duszpasterskich Kościoła. Zgodnie z kan. 236 KPK, konferencje biskupów „powołane są do wydawania odpowiednich przepisów, tak by kandydaci do diakonatu stałego zarówno młodzi, jak i starsi wiekiem mężczyźni, celibatariusze lub żonaci, «byli formowani do prowadzenia życia ewangelicznego, oraz przygotowani do właściwego wykonywania obowiązków związanych w tym święceniem»². Wiadomo, że w niektórych diecezjach polskich są podejmowane inicjatywy formowania diakonów stałych, ale nie są podawane do publicznej wiadomości (na przykład w diecezji elckiej).

Zaproponowana przez ks. prof. Sobeczkę i ks. bpa Pierskałą szczególna i umiejętna forma ludzkiej, duchowej, wspólnotowej, intelektualnej i duszpasterskiej całkowitej formacji diakonów stałych i ich rodzin okazała się przedsięwzięciem udanym. Porządek dnia wyznaczała liturgia godzin oraz Eucharystia, którym przewodniczył bp Pierskała. W liturgiczną celebrację zaangażowani byli diakoni, ich żony i dzieci. Ks. Sobeczko, jako wybitny i oddany liturgista, dbał o odpowiednie przygotowanie liturgii, organizację wykładów i — wraz z Księdzem Biskupem — zabiegał, by pobyt w ośrodku opolskiej *Caritas* stał się czasem niezwykle życzliwych kontaktów, spontanicznej radości i wakacyjnego odpoczynku. Zorganizowano wyjazd do malowniczo położonego w czeskich Sudetach maryjnego sanktuarium *Panna Maria Pomocna* (Zlaté Hory).

Intelektualny namysł, poza świadectwem autora niniejszego sprawozdania (*Zanim wprowadzono stały diakonat w Polsce*), był skoncentrowany wokół encykliki Ojca Świętego Franciszka *Ewangelii gaudium*. W jej metodologię, język i wiodące tematy wprowadził ks. bp R. Pierskała (*Ogólne założenia adhortacji*). W ten sposób przygotował słuchaczy, uprzedzając zagadnienia, które zostaną podjęte i przysposabiając do umiejętnego odbioru treści. Język i sposób przedstawienia zagadnień w dokumencie papieskim jest specyficzny, analityczny. Nie tylko te sprawy są nowe, ale też sposób przekazu i podkreślenie wagi prawd orędzia ewangelicznego. Papież, wskazując na sposób komunikowania orędzia chrześcijańskiego w kontekście współczesnego przeobrażenia misyjnego Kościoła, postuluje, by nauczanie, m.in. moralne, było skoncentrowane na tym, co istotne.

Ks. dr hab. Konrad Glombik (kierownik Katedry Teologii Moralnej i Duchowości Wydziału Teologicznego UO) w swym referacie (*Przeobrażenia Kościoła i przekaz chrześcijańskiego orędzia moralnego*) zwrócił uwagę na charakterystyczne znamiona tego przekazu: hierarchię prawd, która winna zachować odpowiednie

² KONGREGACJA EDUKACJI KATOLICKIEJ, *Wytyczne dotyczące formacji diakonów stałych* (art. 13), w: R. SELEJDAK (red.), *Diakoniat stały. Dokumenty Soboru Watykańskiego II i Stolicy Apostolskiej. Bibliografia*, Częstochowa 2004, s. 111.

proporcje, oraz częstotliwości poruszania niektórych zagadnień i stawiania właściwych akcentów; wierność przekonaniom, która często stoi w opozycji do panującego powszechnie w zachowaniach moralnych relatywizmu, współczesnej formy deformacji etycznej; dialog, którego zaprzeczeniem jest przepowiadanie czysto moralizujące; towarzyszenie procesom wzrostu, tzn. wyzbycie z legalizmu i minimalizmu przyjęcie i życie ewangelicznym orędziem.

Kolejny problem, podkreślony w ramach analizy encykliki, to zagadnienie wiarygodności współczesnego Kościoła. Przedstawił je ks. dr Arnold Drechsler, dyrektor *Caritas* diecezji opolskiej, w referacie *Uprzywilejowane miejsce ubogich*. Kościół wiarygodny to Kościół pozbawiony ducha świata, ubogi, uznający za swe największe bogactwo naukę Chrystusa, który przyjął postać sługi (por. Flp 2,5-11). W tej konstatacji zauważył prelegent kontynuację orędzia, które po Ojcu Świętym Benedykcie XVI przejął jego następca — Franciszek: „Każdy chrześcijanin oraz każda wspólnota powołani są, by być Bożymi narzędziami wyzwolenia i promocji ubogich w celu pełnej integracji społecznej” (EG 187). Warto w tym miejscu zauważyć, że apostołskie przesłanie o ewangelizacji i wyzwoleniu współgra na gruncie polskim z teologiczną myślą Sługi Bożego, ks. Franciszka Blachnickiego (1921–1987) o ewangelizacji, teologii wyzwolenia i Nowym Człowieku.

Refleksję nad encykliką zakończyło wystąpienie ks. prof. Helmuta J. Sobeczki *Głoszenie Ewangelii i homilia*. Wybitny i zasłużony liturgista skupił się nie tyle na praktycznych wskazaniach dotyczących głoszenia, ile na teologii słowa Bożego, jego sakramentalnym charakterze, na wierze przeżywanej podczas eucharystycznej celebracji. Wiara przeżywana to przede wszystkim życie chrześcijańskie, wezwanie ze strony słowa do życia zgodnego z wyznawaną wiarą, realizowanego poprzez zachowywanie Bożych przykazań i wiodącego ku życiu w sposób zgodny z Ewangelią (por. Flp 1,27).

Gospodarzami rekolekcji formacyjno-wakacyjnych — prócz ks. bpa Rudolfa Pierskały i ks. prof. Helmuta J. Sobeczki — byli diakoni stali diecezji opolskiej. Ich życiorysy i świadectwa dążenia za Chrystusem ubogim i sługą zostały opublikowane w ostatnim numerze „Diakona”, rocznika Instytutu Liturgii, Muzyki i Sztuki Sakralnej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego³. Periodyk ten jest poświęcony promocji diakonatu stałego w Polsce. Ukazuje się od 2003 r.

Autor tych słów, który uczestniczył w spotkaniu formacyjno-wypoczynkowym diakonów stałych, w swym wystąpieniu, poświęconym promocji i wprowadzeniu diakonatu stałego w Polsce (1972–2004), powiedział, że podczas długiego okresu przygotowania do przyjęcia daru diakonatu stałego przez Kościół w Polsce wbrew

³ *Pierwsi diakoni stali w diecezji opolskiej i katowickiej. Wspomnienia i wypowiedzi*, „Diakon” 9/10 (2012/2013), s. 81–93; R. SYGA, *Święcenia pierwszych diakonów stałych w diecezji opolskiej*, tamże, s. 111–114; A. KARKOSZ, *Święcenia pierwszego diakona stałego w archidiecezji katowickiej*. Katowice, 24 października 2013 r., tamże, s. 115–117.

nadziei wierzył nadziei. Obecnie — stojąc pośrodku wyświęconych już diakonów — czuje się jak Mojżesz, któremu nie było dane wejść do Ziemi Obiecanej (por. Pwt 32,50-52; 34).

Marek Marczewski